

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „1/2” 1 ” 60 ”
 „1/4” — ” 90 ”

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „1/2” 3 ”

Numeri singuratice se
 vind în Cluj cu 5 fileri,
 într'alte locuri cu 6 fil.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE SE
 PLĂTESC DUPĂ MĂ-
 RIMEA LOCULUI CE
 OCUPĂ; FIE-CARE
 cm. □ COSTĂ ODATĂ
 10 FIL., DE 2 ORI
 8 FIL., DE 3 ȘI MAI
 MULTE ORI 6 FIL.

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ — KOLOZSVÁR
 JÓKAI-UTCA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor: Dr. E. DĂIANU.

Nădejdi.

La *Baia-mare* s'au adunat din privilegiul „Asociațiunei” mii de Români, din toate părțile țării. Au fost venit și sute țărani, dornici de învățatură, și dacă n'ar fi învățat alt-ceva, cel puțin au dus cu sine încredințarea, că are și poporul nostru fii luminați, cari țin cu dragoste neclintită la el, și la totă comora sufletescă a neamului românesc, și acești fii luminați sunt hotărâți să lucre și să lupte pentru poporul țeran, din mijlocul căruia au răsărit.

La *Oradea-mare*, scaunul episcopiei române, unite cu Roma, după o veduvie de un an și mai bine, și-a căpătat iarăși stăpân. Intre sârbări mai puțin sgomotoase, dar' cu atât mai mișcătoare, noul episcop, *Dr. Dumitru Radu*, a luat cu ajutorul lui D-zeu, la 16 Aug. cârma diecesei orădane în tinere și puternice mâinile sale, și din ziua acesta o viață nouă are să înceapă într'un colț de țară locuită de Români, și nădejdi nouă, frumoase și mângăitoare răsar în inimile unei mari părți a Românilor, ba în toate inimile românești, nu numai pentru-că noul episcop al Orădii-mari este un bărbat harnic, luminat, și cu inimă mare, ci mai ales pentru că este *fiu de țeran Român*, care cu ajutorul lui Dumnezeu și cu puterea învățaturii s'a ridicat acum la înălțimea celei mai bogate episcopii românești, din stratul cel mai din jos al neamului românesc, dintre *plugarii* noștri, cari sunt temelul vieții noastre de popor. De aci isvorește nădejdea noastră întemeiată, că sorți mai bune va ajunge poporul nostru țeran, dacă va asculta de glasul conducătorilor săi firești, cari îi arată calea mântuirii prin legea Domnului.

În locul Sfinției Sale, Episcopul Radu, la Lugoj va merge în curînd un alt bărbat din cei mai aleși ce-i are biserica și neamul nostru. Episcopul cel nou al Lugojului, *Dr. Vasile Hossu*, ficiorul protopopului românesc din Mureș-Oșorhei, învățatul și luminatul canonic al metropoliei dela Blaj, duce la Lugoj o inimă simțitoare, miloasă, care nu dorește alt-ceva decât fericirea poporului nostru băștinaș, pe care se întemeiază biserica noastră, și totă nădejdea noastră pe viitor.

Când astfel în părțile cele mai primejdite ale poporului nostru avem doi paznici așa de luminați, nădejdi trebuie se incolțască în necăjite sufletele românești, că se vor schimba spre bine stările vieții noastre.

Adevărat că o schimbare ca acesta, mult dorită de toți, nu atârna numai dela noi, și dela ai noștri. Dar' când preoții și învățătorii, și toți fii luminați ai neamului, alături de capii bisericii, vlădicii noștri, vor fi petrunși de datorința sfântă de a lucra pentru binele poporului nostru, apărându-l și luminându-l cu dragoste, atunci putem avea nădejdea, că timpul unei mai bune stări va sosi, va trebui să sosescă.

Aceste nădejdi le simțim noi, cari în timpuri așa de grele și pline de tot felul de primejdii am desfăcut în acesta fôie a poporului steagul luptei de apărare, steagul luptei de deșteptare a miliónelor de frați de pe la sate.

Vom duce lupta acesta cu atât mai în-suflețiți, cu cât mai mari ne sunt nădejdiile de isbândă.

Crestături.

— A fost arestat, Voicheseu, vestitul redactor al foii socialiste dela Timișoara. Se zice că ar fi fost dat la lege pentru lucruri necinstite, furturi

și altele. Nu știm; dar știm că era un necredincios, care multe blăstămății a scris împotriva preoților, a bisericii, și alui Dumnezeu. L'a ajuns în sfârșit ursita și răsplata. — Un lucru însă e de însemnat la arestarea lui. Foile ungurești scriu, că de aceea a fost arestat pentru-că într'o adunare ar fi vorbit contra Ungurilor, zicând că ei apasă pe Români și le fac nedreptăți. Dacă e adevărat, apoi lucrul e șod. Întâiu pentru-că atunci Voicheseu va fi socotit ca un mucenic național, prigornit de stăpânitorii, cea ce nu e bine se fie, când el s'a dovedit un amăgitor. A doua, cum de nu l'au arestat mai de mult când ația contra religiunii, contra bisericii, contra proprietății — tot lucruri oprite; — numai ațitarea contra naționalității maghiare e resbunată, cele-lalte ațitări nu? Asta nu e cu drept. Dacă se observă legea să se observe întregă.

— D-l N. Iorga învățatul profesor dela București, a scris un frumos și drept articol în „Sămănătorul”, în care arată celor dintr'ai noștri, cari cu ori ce preț vreau să meargă deputați în dieta din Pesta, că pe cale greșită pornesc. Un singur lucru nu ne place în articolul d-sale, alt-fel foarte întemeiat, și pe care așa numiții „activiști” dela Arad înzedar încercă să-l slăbescă. Anume, că asemănă pe d-l A. Vlad, cu marele episcop Inocențiu Micu Clain. — Să ne ierte d-l Iorga, dar' asta ne supără pe toți, de bună seamă, chiar și pe domnul Aurel Vlad. D-sa cunoște foarte bine din istorie, pe Inocențiu Clain, — dar' nu-l cunoște pe d-l Vlad. Alt-fel nu ar fi scăpat să facă o asemănare așa de nepotrivită. Incolu îi suntem recunoscători pentru articol — și vom mai reveni asupra lui.

Eri și azi.

Nu este zi se nu auzi pe bătrânii noștri povestind: „Alte zile sunt acum.” „E lumea rea; mai bună au fost pre vremea noastră” și altele de acestea, fără ca să ne fi nisuit a pricepe înțelesul adevărat al vorbelor acestora.

Nu cred că va fi fără de folos a cerca, că ore întru cât au drept bătrânii noștri, când grăesc ast-fel și decă au drept, care e cauza, că acum lumea e mai rea, de cum a fost atunci, și ore ce avem de a înțelege sub cuvântul acesta „lume.”

FOIȚA RĂVAȘULUI.

Cătră Preacurata Fecióră.

— Rugăciune de M. Eminescu. —

Crăiasă alegându-te
 Ingerunchem, rugându-te,
 Înălță-ne, ne mântue,
 Din vatul ce ne bântue;
 Fii scut de întărire,
 Și zid de mântuire;
 Privirea-ți adorată,
 Asupra-ne coborâ,
 O, maică preacurată
 Și pururca Fecióră,

Noi, ce din mila Sfântului,
 Facem umbră pământului,
 Rugămu-ne îndurărilor,
 Luceaferului mărilor,
 Ascultă a noastre plângerii,
 Regină peste îngeri,
 Din neguri te arată,
 Lumina dulce, clară,
 O, maică preacurată
 Și pururca Fecióră

Marie!

Marie!

Un grăunte.

— După Leo Tolstoi. —

Peste lanurile drăgălașe de grâu strălucia sôrele pe ceriul albastru senin. Flôrea sôrelui părea, că luminează și ea dealungul drumului. Paserile gustau odihna și nu se mai auzia nici firiuțel neobositului grier. Era ceasul de repaus. Singur lanul de grâu se mișca în valuri, șoptia, zuzăia și vorbea. Graiul lui cine-l pricepe? Cel ce prin el și pentru el trăește, cel ce iubește pământul așa pe cum l'a iubit și priceput marele profet dela miază-nôpte, când a spus următoarea poveste adevărată:

— Niște copii se jucau lângă țermur, căutând melci (bourei). La întâmplare dederă peste o minune. Sămîna cu un grăunte de grâu, dar' era tare, ca oțelul și de mărimea unui ou. Un om, ce trecea pe acolo îl cumpără dela ei pe prețul de un Copec (ban rusesc cam de 4 fileri. Trad.). El îl vindu apoi la oraș pentru tot atâtea ruble (adecă aprôpe 10 cor.), drept un lucru rar. În urmă ajunse în mâinile împăratului și i-a crescut prețul și i-a mers vestea.

Împăratul era om înțelept. Ii plăcea se cunoscă cu temeiuri ori ce lucru. Strînse deci ingrabă pe ômenii înțelepți și sfetnicii dela curtea sa. Dela ei ceru se statorească: ce-i și de unde-i obiectul găsit. Măsurat'au, socotit'au, cumpănit'au și s'au mirat, dar de unde se pôtă pricepe, până când l'au aruncat jos pe pământ. Atunci iacă îl vede o găină. Ea se apropie cu grabă și-l începe dela o margine. Învățații vestesc acum judecată, că trebuie să fie un grăunte de grâu.

— Bine, dar ce soi de grâu? — întrebă împăratul. Inzedar își rescoliră ei cărțile prăvuite, căci pe acolo nici urmă de ceva asemenea. La urmă se hotărîră a întreba pe ômenii mai bătrâni din popor.

Se trimiseră servitorii de ai împăratului, să aducă pe cel mai bătrân plugar. Ei se înapoiară nu peste mult, aducând un țeran de tot bătrân, proptit în două bâte. Arătându-i-se sămînta, bătrânul înviri minunatul rod între degetele-i tremurătoare. Iar' împăratul îl întrebă:

— Moșule, miază putea spune, unde și când s'a produs un grâu asemenea? Ai cumpărat vr'o-dată sămîntă de asta? Ori vèzut' ai prin țiguri așa-ceva?

— Nu, Măria ta — mormăi el — nu i-am auzit nici când de veste, grâu asemenea ăstuia

n'am sămănat, nici n'am secerat. Pôte să-l cunoscă părinții mei.

Aduseră pe tatăl lui, proptit numai într'o bătă, dar' nici el nu știa mai mult.

— Eu, n'am sămănat, nici n'am curățit grâu asemenea. Nici n'am vèzut nici odată. Dar' tata pôte să-l cunoscă.

Veni acum moșul celui dintăiu. Un moșneag cu pèrul alb, ca un porumbel și cu doi ochi strălucitori.

— Să lăudăm pe Isus Christos!... Ei! de mult nu mai vèzui fel de ăsta bun și vechiu — grăi el și îl sdrobi între dinși. În vremea mea grâu de ăsta era în toate părțile.

— De unde ai câștigat sămănta? Era scump?

— Scump? O! Înălțate împărate, dar' care om și-ar fi pângărit sufletul, ducându-și viața la piață? În vremea mea toți aveam de ajuns, nu cumpăram, nu vindeam. Bani încă erau mai puțini.

— Unde aveai locul, care rodia grâu ca acesta?

— Pământul meu era pământul Domnului. Hotarul mi-se întindea până unde aram. Tot pământul era al Ziditorului, preamărit se fie numele Lui!

Împăratul își făcu cruce, și întrebă mai departe.

— Mai spune numai atâta, că mai de mult pentru ce se făcea grâu de ăsta, iar' acum nu! Și cum umblă nepotul pe două bâte, ficiorul pe una, iar tu n'ai lipsă de nici una?

— Așa-e nălțate împărate, căci ômenii de azi jefuesc pământul și pe semenii lor. Azi se caută: ce-i al meu și al tîu. Ômenii nu-s mulțămiiți cu al lor și poftesc a altora. Se calcă în piciorle legile firii. Asemenea grâu nu-i pentru lumea de acum. El se făcea pe când cinstiam pe D-zeu și ne iubiam unii pe alții.

Eremitul.

Spre a putea înțelege ceea ce vreau să vă spun, e de lipsă să cercăm starea unei comune spre pildă înainte de acesta cu 50-60 de ani, sau cel puțin cu zece ani, starea ei atât ce privește bună-starea oamenilor, cât și moravurile, datinele, virtuțile și păcatele lor în ziua de astăzi.

Tot omul mai bine cunoște satul lui, în care s'a născut și a trăit și ast-fel și eu numai despre satul nostru am să iau pildă, și cred, că toți cari vor cerca pre urmă, vor vedea, că vorbele mele sunt adevărate, și se pot zice mai despre toate satele noastre românești.

Natura Românului e de așa, încât bucurosc ascultă tot-deauna sfaturile și învățăturile oamenilor, fără ca să se mai gândescă, că ore sfatul, învățătura cea fi-va spre folosul, spre binele lui sau ba, acesta a fost tot-deauna cauza, că noi nu putem ajunge nici odată la zile mai bune, ci din contră, când socotim, că suntem scăpați de necaz, atunci ne înglodăm în el mai tare.

În comuna noastră, spre pildă, înainte de acesta numai cu 20—25 ani au stat lucrurile în totă privința cu mult mai bine. Mai nu era casă și om, ca se nu fi avut cel puțin 2 mărhușe în jug, cu cari își agonisia pâinea de toate zilele pe sâma sa și a familiei sale. Chiar și acela, care din bătaia sorții nu putea să-și țină vite pe lângă casă, avea cel puțin vre-o două oițe, vre-o doi porci cu cari neguțătorindu-se își câștiga ceea ce de lipsă peste tot anul.

Și în sat era preste tot altă viață. Nu vedeai numai tot fețe vesele, nu mai cunoșteau oamenii ce e necazul și de să întâmpla, ca pe cine-va să-l ajungă vre-o nenorocire, cu dragoste frățescă grăbea tot satul într-un ajutoriu lui, încât acela peste puțin nu mai simțea nimic din lovitură sorții.

Era darul și binecuvântarea lui Dumnezeu peste toate lucrurile oamenilor, vedeai cu ochii cum se sporea bună-starea sâtenilor, îți ridea inima când întrai în sat și vedeai casele curate, în ogradă toate în rânduiala cea mai bună, edificiile economice bune, șurii, poieții frumoși, încât din starea ogrăzii nici nu puteai cunoște, că acesta ori acela e mai bună gazdă în sat, într'atâta erau toate de într-oformă.

Iar' de se întâmpla să ieși la câmp, fără de voie și-se împreunau, mâinile la olaltă, fără de voie-ți redica ochii la ceriu spre a da laudă și mulțămirea celui Atotputernic, atâta dar, atâta binecuvântare revărsa Dumnezeu asupra oamenilor și asupra lucrurilor.

Și erau și vrednici oamenii de acest dar, de această binecuvântare alui Dumnezeu.

Nu era lucru, fie acela cât de mic, se nu-l începă cu rugăciune, pentru ca Dumnezeu să trimită ajutoriu Său cel de sus, celui ce l'a început.

Și când sosia Dumineca, acesta zi sfântă, când începeau a suna micile clopote ale bisericii noastre, cu atâta dragoste, cu atâta evlavie se apropia tot satul de biserică spre a asculta sfânta slujbă, cu atâta iubire frățescă, creștinească își poșteau unul altuia iertarea păcatelor cei ce se întâleau pe drum, încât fără voie te întrebai, ore este putere pre lumea aceasta, care se fie în stare a rupe din inimile acestor oameni și a urmașilor lor dragostea față de Dumnezeu, și simțai împlinirea făgăduinței Mântuitorului Nostru Isus Christus, *că nici porțile iadului nu vor putea sfărâma biserica și credința oamenilor în preabunul Dumnezeu...*

Și totuși azi aproape toate acestea au perit, și când auzi din gurile copiilor de 10—12 ani sudălmile cele groznice despre Dumnezeu și lucrurile cele sfinte, abia mai vezi vre-un om bătrân clătindu-și pletele cărunte și rugându-se cu cuvintele: Dă-mne iertă-l că nu ști ce face.

Azi pot suna clopotele dela biserică noastră, nu mai au acel glas plin de mângâiere sufletescă, nu mai au atâta putere în adunarea oamenilor la sfânta biserică ca mai de mult, glasul lor e plin de durere, că răsunând preste satul nostru nu mai aude cuvintele: „Dumnezeu te ierte,“ și „Dumnezeu îți ierte păcatele“ ci numai sudălmă, batjocuri despre lucrurile cele sfinte; azi glasul lor e plin de jale, căci nu mai vede cete de oameni mergând către biserică, ci către locul perzării, către crișma satului.

Imi vine în minte o poveste povestită de oamenii noștri, că adeva în iad odată diavolul cel mai mare, Belzebul, a dat de știre, că un sfetnic mare trebuie pus pe lângă el, și pe acela l'a numit în această slujbă înaltă, care v'a născoci un mod, prin care vor putea câștiga mai mulți oameni pentru împărăția lui; doi draci s'au aflat mai cu minte dintre toți, unul a făcut pravul cel de pușcă și i-l'a arătat lui Belzebul, însă acesta nu l'a aflat de bun de-orece pravul cel de pușcă omorâ numai trupul, dar' de suflet nu se poate atinge, altul însă a făcut vinarsul, și acesta a dobândit direcția cea înaltă, de-orece, vinarsul dacă îmbată pe om nu strică numai trupul ci mai vârtos sufletul, căci cel bețiv se face din om dobitoc, limba lui

creată pentru lauda și mărirea lui Dumnezeu, varsă foc și venin pentru sufletul lui prin sudălmă și vorbe necurate despre Dumnezeu, Maica Preceastă și lucrurile cele sfinte, și ast-fel își perde sufletul, își perde și nădejdea cea din urmă de a fi când-va vrednic de a se împărăși de făgăduința Dumnezească, își perde mângâierea, care omului numai credința în Dumnezeu și lucrurile cele sfinte o poate da.

Și într'adevăr acesta poveste arată mai lămurit puterea stricăciasă, ce o are ori ce beutură asupra omului dedat cu ea, și mai ales asupra sufletului omenesc, și dacă luând în socotință puterea acesta așa-zicând diabolăscă, ne vom cugeta, că aproape nu este om, care cât de rar se nu fie supus slăbiciunii de a gusta din beuturi spirituoase mai mult decât se cuvine, vom pricepe foarte ușor, că pentru ce a fost lumea înainte de acesta cu 20—25 ani mai bună ca acum, pentru ce astăzi traiul e cu mult mai greu, și pentru ce omul fie ori cât de sărguincios, azi nu poate avea atâta răsplată după lucrul greu, ca mai înainte.

Nu lumea e rea acum ci singur oamenii sunt aceia, cari s'au lăpădat de credința strămoșescă; nu lumea s'a stricat, ci oamenii s'au depărtat dela Dumnezeu cel adevărat și ast-fel e lucru firesc, că nici Dumnezeu nu poate trimite darul și binecuvântarea sa în măsură atât de mare ca mai înainte, căci Dumnezeu pe lângă ceea ce e părintele iubitor a tuturor oamenilor e și prea drept și după cum știm din învățătura sfintei noastre credinți respălătește binele cu bine și răul cu certări și muștrări.

— Va urma. —

— edam.

CĂRȚI DIN TÔTE PĂRȚI.

Feneșul-săsesc, Aug. n. De mult nu am scris nimic din comuna noastră; nu am avut ce să vă scriu.

Țeranii noștri au isprăvit cu seceratul; unii chiar și cu imblătitul. Holdurile au fost bune; au dat grăunte binișor așa, că mai toți sunt îndestuliți cu rōda. Pe aici imblătesc oamenii tot cu mașini. Unele mașini sunt de acelea, pe cari le învîrt oamenii, altele caii. În vara aceasta însă curăjosul țaran Mitru Caian și-a câștigat o mașină de imblătit purtată de motor cu benzină. L'a costat aproape 6000 corone. — E foarte bună și imblătește cu spor.

Cucuruzul pe aici a cam tînjit în urma setei, totuși va da recoltă cu mult mai bună ca în anul trecut. Curechele și alte legumi sunt frumoasă afară de crumpene, cari s'au stricat în foarte multe locuri. Fînul a fost destul de mult și bunișor.

„Pocăiți“ pe aicea n'avem. În două rânduri ne-au venit oșpeți dintr'ai lor spre ai ademeni pe oameni și ai întorche dela legea străbună, dar cum aceea nu-și fac cruce, oamenii noștri sau scandalisat și făcându-și cruce le-a zis: „piei sâtană!“

Socialismul încă nu s'a arătat p'aici. Un poporan de aici spune, că a fost la o adunare de-a lor în Cluj și era cât p'aci să-l perdem, că nimericiei de socialiști i-au băgat greruși în cap: că nu va mai plăti dare, că va căpața moșii dacă stă cu ei, și alte nerozii. Chemându-l la mine i-am explicat uneltirile jidănașilor socialiști și i-am mai dat și câți-va numerii din „Révasul“ se cetescă, prin ce apoi îl scăpăi de duhurile rele, cel puțin de-ocamdată.

Chimu.

RÉVAȘ DE LA ORAȘ.

Chimelnicul de câmpie. Aug. 1903. Credincioșii din această comună au început a se gândi și lucră cu deădinsul pentru zidirea unei nouă biserici. Biserica de acum e slabă și prea mică pentru a cuprinde poporul, care în număr frumos ascultă în fiecare duminică și sârbătoare cuvîntul lui Dzeu, pentru ce braviu poporanii au hotărît, ca în timpul cel mai scurt să adune suma de lipsă pentru zidirea unui locaș potrivit. Toți au contribuit pentru sfîntul scop, bogații și săracii și din primăvară până acum sa adunat frumoasă sumă de 5380 cor.

Domnișorele de aici mai multe zile au umblat din casă în casă și au adunat dela femei frumoșica sumă de 880 cor. Să sperăm și înființarea unei „Reuniuni de femei“ pentru înfrumusețarea bisericii.

Tinerimea studioasă pîtrunsă și ea de dorul de a vedea o nouă biserică în Chimelnic, a arangiat în 2 Aug. a. c. o pretrecere de vară în folosul fondului de edificare a bisericii. Pretrecerea a fost destul de succedă. Câștigul material a fost îndestulitor, căci a rămas pentru biserică o sumă de 76 cor. Asemenea succesul moral a fost nu se poate mai îndestulitor.

Dee Dzeu, ca în timpul cel mai scurt să vedem zidită acea biserică, să vedem o reuniune de cumpătare și alte însoțiri bune.

Voința să cere și toate vor fi, căci nimic nu lipsește din cele neîncușurate de lipsă. „Voește și vei pot, lumină-ți și vei fi“ a zis Rosetti în fruntea ziarului său *Românul*. Aceasta se fie și devisa noastră a tuturor. Acestea le-am crezut vrednice de însemnat la „Révaș“.

„Inebi“.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ.

Sfântă Măria mare.

Vineri, în 28 Aug. n. biserica noastră sârbătoare una din cele mai mari sârbători: Adormirea Precestei, sau „S. Măria mare“, cum îi zice poporul. Ca la o mamă bună aleargă în acesta zid credincioșii la biserică, și se rogă mai ferbinte, ca altă-dată către Maica lui Dumnezeu și a noastră, către Preacurata feciōră.

Poporul, necăjit și amărit, caută mângâiere, la Ceea ce isvorul mângâierii este și prin toate părțile sunt cercetate, mai mult ca ori când, locurile, unde darul cu de adinsul s'a arătat, adevă „mă-năstirile.“

De unele din ele se leagă amintirea unor fapte minunate, de toate se anină nădejdea sufletelor credincioșe.

Lăudăm pe cei ce cu de-adinsul caută scutul Preacuratei Mame, în viforul vieții acesteia, și le punem în vedere chipul unei mănăstiri românești, mănăstirea Prislopului, de lângă *Silvaș*, în țara Hațegului. Aci, ca și la Nicula, la Strimba, la Ciunga, Maria-Radna, Paria-Poci, și altele, în ziua de Sfântă Mărie se adună mare mulțime de creștini, ce-și caută mângâierea sufletului necăjit de păcate.

Se sârbăm cu inimă curată această zi sfântă și se facem și noi, cum cântă sfânta biserică în această zi:

„În chimvale prin buze curate cu lauta mușicească a inimii, în trimbiță cu bun glas a gândului înalt, întru bine slăvita și aleasă ziua a mutării curatei Feciōre, cu mâni lucrătoare plesnind să strigăm: Preamărite Dumnezeul Părinților și al nostru, bine ești cuvîntat!“

— În săptămâna din urmă Maiestatea Sa a petrecut timpul tot în palatul regesc din Buda ascultând pe rînd sfatul multor fruntași ai țării, foști ministri și alții. Nimic încă nu s'a hotărît în urma acestor sfaturi. Se zice însă, că Maiestatea Sa nu va lăsa, ca să se vîre limba ungerescă și în armata țării, cum doresc unii Maghiari.

— Mare bucurie a stîrnit în Țara românească norocosul fapt, că principesa Maria, dōmna Moștenitorului de tron Ferdinand, a născut iar un ficior, e al doilea ficior, care a fost numit *Niculae*, numele cel mai des pus la Români. La botezul acestui prinț-șor, al 4-lea prunc la părinți, se zice că nănaș va fi chiar Impăratul Rușilor, Țarul *Niculae*. Ca cetitorii se vadă ce mare bucurie e în România, de când s'a născut prințul *Niculae*, dăm aci dintr'o fōie dela București, verșurile ce le-a scris un poet renumit:

Coborînd din Crai, de-a-cărō veste spun străvechi isvōde
Unde 'nchisă e povestea miruitelor norōde,
Cite stau sub scutul crucii, din Apus la Răsărit,
Un *Cocon frumos* pe plaiul României a sosit.

A sosit erăesc tovarăș Frăților lui mai mare
Și-a venit ca să-l ursască Doina pururi știutōre
Deopotrivă de năezuri și de doruri românești,
Ca filmăcii de pe vremuri din străbunele povestii.

— Bun venit, în toiul verii, Strănepot de mândrii Crai,
Ce sosești cu 'nbelșugarea holdelor pe-al țării plai;
— Bun venit, în vatra noastră; bun venit, Feciōr frumos,
Purtător de veste nouă unui Rege glorios!

— Ai sosit spre trāincia Tronului întemeiat
De Voivodul, ce cu sōrta țării sōrta și-a legat,
Și trăgând cu spada drumul către țelul năzuit,
A schimbă amurgul sombru într'un rumen răsărit.

— Bun venit! — Cerescul Tatā, cel ce grijă ne-a purtat
De-am făcut din răzășia strămoșescă un Regat;
Să reverse har asupra gloriosului Stejar
Din a căruia tulpină răsăriși regesc lăstar,

Ca sub umbra-i să s'adune, într'acelaș dor frățesc,
Toți copii Doinii mândre, tot norodul românesc,
Și-acum, drag Feciōr al țării, să ne 'ngădui a-ți ura,
Cum ni-i datina străbună: — Să trāești, Măria Ta!

6 August 1903.

T. Dușescu-Dușu.

— Frații din Ibișdorful-român, ne trimite următoarea rugare:

Noi Români gr. catolici din Ibișdorful-românesc (Oláh-Ivánfalva) protopopiatul Sibiului, cari ne-am apucat, o mână de oameni, să ne zidim biserică nouă de zid, în locul celei vechi și ruinate, de lemn, venim cu totă dragostea și încrederea să facem rugare către toate inimile bune creștinești ale fraților noștri de pretutindenea, să binevoiască a ne tînde o mână de ajutor spre a pute sîrși lucrarea începută, spre mărirea lui Dzeu și mântuirea noastră. Zidul e ridicat până la ferestri, dar puterile ni-s'au sleit, că nu suntem 100 suflete. Cersim deci bunăvoința miilor și miliōnelor de inimii românești. Indurați-vă, și alerțați întru ajutorul nostru. Harnici proești, brave femei române, singuratici și societăți, mișcați inimile celor din jurul vostru, și adunați-ne cât de puțin ajutor! Dzeu vă va respălăi însutit și înmiit. Ori-ce ajutor este a se trimite oficiului protopopesc gr. cat. în *Sibiu* (N.-Szeben) carele va cvita în ziare. *Dumitru Oros** prim curator.

* Tōte foile românești le rog să reproducă acest apel.

Mănăstirea Prislopului.

— **Episcopul Radu**, într-o amintire a instalării sale a dat următoarele distincțiuni: a făcut *archidiaconi onorari* pe: Ales. Bozintan, George Șuta și Ioan Gențiu, protop. în O.-Mare; asessori consistoriali: Ioan Boroș, canonic din Lugoj, Dr. Iacob Radu, vic. Hațegului, Aurel C. Domșa, red. „Unirei“, Anton Gitta, G. Daraboș, Aug. Târșiu și Ioan Cosma; vicearchidiaconi onorari și asessori pe profesorii: Victor Borlan, Ioan Fersigan (Beiuș) și Dr. Leontin Palladi (Oradea-mare). — În curind episcopul va da o epistolă pastorală către clerul și poporul său.

— **Se încep școlile** în curind. Părinții îngândurați, se pregătesc cu cele de lipsă pentru copilași și nu știu încotro se plece, unde să-și ducă copiii. Noi am spus părerea noastră și statul nostru. Acum o singură vorbă mai avem de spus. Grigescă de copii, ce și-i duc la școlile ungurești. Spue-le, că ei sunt Români, și printre Români au să trăiască; ca Români se învețe carte, cât de multă, și limbă, cât de multe. Pe a lor limbă să-și-o iubescă mai mult ca toate, că e limba mamei, a neamului și a bisericii noastre. Păstreze-și deci și numele de român, și de aceea să aibă de grige părinții, ca la înscriere să aibă cartea de botez a copiilor, și să ceară ca numele copilului să fie scris, cum e în cartea de botez, românește, și să nu-l lase schimonosit. Chiar și ministrul a dat poruncă cumcă numele să fie scris cum sunt în cartea de botez. Alt-fel să fac omului o mulțime de neplăceri — ba chiar pagube și rușini.

— **În 28 și 29 Aug. n.** se ține în Sebeșul-Săseșc adunarea fundului de teatru român. Vor fi serbări frumoase din acest prilej la Sebeș. Cei din părțile locului vor vedea cu folos această adunare.

— **În locul foii** lui Voichescu, socialistul din Timișoara cel aruncat în temniță, a început să ese o altă foie socialistă în Budapesta. Redactori sunt trei jidovi: Rosenzweig, Auerbach și Șaluzinski. Folia asta se numește *Adevărul*, ca să pôtă mai ușor viri minciunile jidovilor socialiști. Români nostri să se ferescă de ea.

— **În Tășnad-Sărăuad** vor fi mari serbări la 30 Aug. n. Se vor sfinți biserica și școla din Sărăuad, și apoi sera va fi petrecere în Tășnad (3 kilometri de Sărăuad). Sufletul acestor serbări, despre cari așteptăm să ni-se scrie pe larg, este harnicul preot *G. Stanciu*, er' patronul lor este fruntașul nostru concetățean *Slefan Havași* (Oășan) care a jertfit mult pentru școla și biserica cea nouă, ce se sfințesc acum, în satul nașterii sale.

— **În Reteag** asemenea va fi o petrecere la 30 Aug. n. în folosul noiei școle, ce se zidește.

— **Furtună mare** a fost în 16 Aug. n. pe valea Bărgăului; a făcut pagube mari în pome; vintul a rupt și desrădăcinat pomi mari; biserica din Borgo-Tiha a descoperit-o.

— **Sfințirea bisericii** din Șerling (jurul Bistriței) se va face în 30 Aug. n.

— † **Maria Hossu**. Mama iubitelui Episcop al Lugojului, a cărei morțe a stîrnit jale adâncă pretutindenea, a fost înmormintată cu totă cinstea, în Mureș-Oșorheiu, la 18 Aug. Au slugit 15 preoți, în frunte cu prepositul din Blaj *I. M. Moldovan*. Predică a ținut canonicul Dr. Is. Marcu, rectorul Seminarului din Blaj. Mulți fruntași din Blaj au alergat să-i dea cea din urmă cinste; chiar și reuniunea femeilor din Blaj, în al cărei comitet era, a fost reprezentată prin Dna Livia Domșa, I. F. Negruț și A. C. Domșa. Reposata a lăsat bisericii gr. cat. din Oșorheiu o fundațiune de 3000 cor.

— **La consistorul plenar**, ținut la 15 Aug. n. în Blaj au luat parte și 15 protopopi, fapt ce a îmbucurat mult pe Metropolitul nostru, și li-a și mulțumit. În acest consistor, pe lângă alte sfaturi însemnate, s'au dat seamă despre stipendii și s'au primit teologi și studenți în Seminarii. — S'a aratat anume că în anul trecut 134 studenți, mari și mici, au avut dela Blaj stipendii, în sumă de peste 31 mii corone. În Seminarul de băieți s'au primit pe anul acesta 116 înși, între cari 17 în cinste, ceialalți pe plată. La teologie au fost primiți 12 înși, din 39 căți suplicaseră. Unul din acestia, *Al. Rusu*, din Șeulia va merge în Seminarul din Budapesta, er' următorii în Blaj: Adrian Oțoiu, Aurel Esca, G. Hintea, Emil Pop Masca, Clemente Petrașcu, Laur. Nicoră, G. Nicoră, Sept. Sever Popa, Vict. Stoica, Emil Petran și Aur. Gaja.

— **Agitatorii**. Se găsec acum și între Unguri „agitatori.“ Folia ungurască din Gherla spune că fișpanul din Dobâca, Désy Zoltán e atăcat aspru de unele foi pentru cuvîntul seu cuminte, ce l'a rostit la sfințirea bisericii din Dej; pe cei ce-l atacă îi numește „agitatori“ (bujtogatók).

— **În Gherla** s'au înmulțit socialiștii, cari într'o lună 3 adunări au ținut și *adventiștii*, o nouă sectă, care se arată și pe la Cluj. Predicatorii acestei secte, care sêmână cu a pocăiților susțin că ar trebui să serbăm *Sâmbăta* nu *Dumineca*. Intre ei este și unul care știe românește; dar Români nostri să se ferescă de acești noi amăgitori, proroci falși.

— **Ese cuiul din sac**. Introducerea limbei maghiare în armată cum o cer șovinisti, nu e atăta pentru Unguri cerută, cât pentru noi, ca să ne maghiarizeze. Asta o arată pe larg „Ellenzék“ în Nrul din 24 Aug. Zice: armata maghiară ar fi cel mai firesc și mai puternic izvor de maghiarizare... Va se zică tot pentru maghiarizare luptă compatrioții nostri, nu pentru drepturi.

— **În Viena** vor cerceta pe Maiestatea sa: Regele Angliei, *Eduard* în 1 Sept. și Țarul *Nicolae* II. ceva mai târziu, tot în Sept.

— **Grôznică nenorocire** sa întemplat în Budapesta, Lună sera în 24 Aug. n. S'a aprins, la 7 ore sera o casă cu 5 rînduri. Focul a început de jos, și s'a lăjit grozav de repede în sus, în rîndul al 2-lea, al 3-lea până sus la coperiș. Când locuitorii au băgat de sêmă au voit să scape; au alergat în jos, spre pörtă, dar n'au putut eși de fum și foc; au fugit în sus, din rînd în rînd. Focul i-a înveluit din toate părțile. Mulți au sărit din rîndul cel mai deasupra jos, dar s'au zdrobit fără-mare. Din 12 căți au sărit numai 3 au scăpat cu viața, cu toate că le ținău niște pânze mari întinse, să-i prindă. Mulți au perit în flacări. Casa era nouă, și în 3 rînduri era tot o boltă; cea mai mare boltă din țără. Așa foc și așa grozăvenie nu s'a mai vădut nici în Budapesta. Mulți au neunit de frică, mulți au amezit o femeie a amuzit numai uitându-se la grozăviile ce se întemplă. — Maiestatea sa a eșit se vadă cu ochii sei casa arsă, care nici a doua zi nu se stinse de tot, și a cercetat pe cei răniți în spital. Pagubele se urcă la vreo 8 milioane.

— **Procese de presă**, cu grămada se vor pertracta curind în Cluj, contra Românilor. În 10 Sept. va fi procesul, pentru „agitație“ pornit contra d-lui *V. E. Moldovan*, pentru niște articoli din „Folia Poporului“ — Afară de acesta mai sunt procese de calomnie prin presă, în 9 Sept. a d-lui Vas. Boneu, din Brad, și 15 Sept. a d. Nic. Albani. Acestea sunt pornite tot de Români — din a pismei reutate și ôrba neunire.

— **Ca popă reformat** la București a fost trimis, de episcopul seu de aici din Cluj, Toth Gyula din Aiud. — Aici însemnăm că Ungurii și Sașii din București, au preoți trimiși de capii lor bisericesti de aici dela noi, numai Români nostri, uniți cu Roma, n'au preot de legea și credința lor.

— **Môrtea lui Decebal**. Profesorul Teglás Gábor din Deva zice că a aflat în munții Hațegului locul unde *Traian* Imperatul a strîmtoat pe *Decebal*, craul Dacilor, și unde a murit.

— **Cartea Românului**, acesta va fi titlul *Călin-darului* pe anul 1904 ce institutul tipografic „Victoria“ (proprietar *Ioan P. Lazar*) din *Șimleul-Silvaniei* va eda în decursul lunei Septembrie a. c. Acesta întreprindere literară va fi un adevărat magazin de învățături pentru tot Românul.

— **Stipendii la Blaj**. Consistorul din Blaj a scris concurs pentru următoarele stipendii:

1. Din fundațiunea Șuluțană: 2 de câte 800 cor.; 3 de 400 cor.; 3 de 200 cor.; 1 de 120 c.
2. Din fund. Dănuț: 1 de 600 cor.
3. Din „Lazar Baldi“: 2 de câte 160 c. (pentru studenți gimn. din comitatul *Clujului*).
4. Din fund. „I. F. Negruț“: 1 de 120 cor.
5. Din „Ioan Vancea“: 1 de 200 cor. (pentru fete), 4 de câte 120 cor. (pentru preparanți).
6. Din fund. „Andrieu P. Liviu“ 1 de 150 și 1 de 120 cor. (pentru neamuri).
7. Din f. „Al. Micu“ 1 de 190 cor.
8. Din f. „T. Cipariu“ 1 de 200 cor. (p. gimn.)
9. Din f. „Baron Urs“ 2 de 200 (p. gimn. ori fete din inst. Blajului, din comit. Făgăraș, Sibiu ori Hunedóra).
10. Din f. „E. Vlassa“ 1 de 340 cor.
11. Din f. „Al. Filip“ 2 de 200 cor.
12. Din f. „Const. Alutan“ 5 de 120 cor.
13. Din f. „Ioan Chirilă“ 1 de 300 cor. (p. consăngenii).
14. Din f. „Part. Moldovan“ 2 de câte 80 cor.
15. Din f. „S. Romanțai“ 1 de 630 cor.; 2 de câte 126 cor.; 1 de 120 cor.
16. Din f. „Ioan Bob“ 1 de 120 cor.
17. Din f. „Petru Maior“ de 120 cor.

Condițiunile de concurs se pot vedea în „Unirea“ nr. 34.

— **Numerii singuratici** din „Révașul“ se vor vinde de aici încolo cu câte 6 fileri; numai în Cluj rămâne prețul vechiu de 5 fileri.

Posta Redacțiunei.

„Publius“. Nu le publicăm. Încă nu scrii destul de bine. Peste 1 an vom vedea, dacă înveți, pôte vom publica. — **Același** răspuns la „Vine tómma“ și „Încercare“. Nu-s de trebă. Eu gândește, de ce trebă sunt versuri ca acestea:

Vintul bate ca turbat	Pân' ce 'nvala e sosit
De pe deluri, dela virf,	Virfuri, còste, desvélite,
<i>Dărmălină</i> ce-i ese 'n drum	Stau de tómnă pregătite.

Dlui **Ioan Chira** în Gădălin. Am primit scrisoarea D-tale. Ne pare bine că cetesti cu plăcere foia noastră. Scrie-ne întemplări de pe la Dvóstră. Adresa e tipărită în fruntea foii: „Révașul“. Kolozsvár, Jókai u. 6. — **Cisteul rom.** Am ales unele, forma mai merge, dar fondul, ideile? Melancolie vagă, priviri spre lună, dorințe pustii — tot banalități. Studiază poporul, privește în inima lui, inspirate de ideile creștine, sociale — și nu vei mai fi banal. — „*Ioane*“... Cam palide, nemarcate; nu e viață în ele; vorbe, vorbe și puțină acțiune. — *Tamen est laudanda voluntas*. De vom publica-o îi schimbăm titlu și o vom mai — retușa. Dacă mai scrii priinde câte o scenă mai reală, și nu descrie tot, ce cade în firul povestirei, fie banal, fie interesant, ci, ca fotografatul călător, prinde numai scenele marcante. Firul dintre ele lasă-l cetitorul să-l tórcă.

Castelul din Carpați

Roman din viața poporului românesc
din Ardeal, de

Jules Verne.

Tradus din franțosește de

Victor Onișor.

Carte împodobită cu mulțime de chipuri frumoase.

Se pôte căpeta pentru 1 coronă 60 fil. și 10 fil. porto postal, dela

Administrația Révașului

Cluj, Jókai u. 6.

Moldovanu Basil
del. secret

ABONAMENTUL :
PE AN 3 COR. 20 FIL.
" 1 " 60 "
" 2 " 90 "
IN STREINĂTATE :
PE AN 6 FRANCI.
" 1/2 " 3 "

Numeri singuratici se vînd în Cluj cu 5 fileri, în alte locuri cu 6 fil.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE SE PLĂTESC DUPĂ MĂRIMEA LOCULUI CE OCUPĂ; FIE-CARE
" " COSTĂ ODATĂ
10 FIL., DE 2 ORI
8 FIL., DE 3 ȘI MAI
MULTE ORI 6 FIL.

ADRESA :
"RĂVAȘUL"
CLUJ — KOLOZSVAR
JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp. : BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor : Dr. E. DĂIANU.

Să ne întorcem la popor!

Am umblat în zilele trecute la Budapesta, unde s'au ținut prelegeri despre treburi sociale, în spirit creștinesc.

Pornind fôia acésta cu ținta de a fi spre *folosul poporului nostru țeran*, pe care se întemeiază neamul și biserica noastră, doriām să vîd cum lucră alții, cari au aceeași țintă pentru poporul lor, și doriām să învăț ceva, dacă voiū găsi bun de învățat. Im pare bine, că am luat parte la cursul *creștin social*, de care am amintit în nume-rii trecuți ai *Răvașului*.

Am învățat, ce am învățat, dar mai ales am văzut o pildă, din care cu toții am puté învăța și trêbue să învățăm. Am văzut *ce fac și cum fac* Ungurii catolici pentru mântuirea poporului lor. Pentru-că și ei, desi Ungurii stăpînesc țara, sunt primejduiți. — E primejduită averea țeranului, și credința lui. Și pe ei îi rîde sêrăcia, și îi amenință stricăciunea moravurilor. Și poporul lor slăbește, atât în avere, cât și în morală. E pretutindenea dovedită aceeași lege, că *pecatul sêrăcește poporele*, iar *dreptatea*, traiul după legea cea dreaptă alui Dumnezeu, *înaltă neamurile*.

Pecatul e rîul cel mai mare, ce rîde la rădăcina vieții poporului, și la Ungurii, ca și la noi. Deosebirea e numai, că Ungurii catolici au băgat de sêmă mai curînd, și s'au pus pe lucru, ca să împedecce rîul; noi însă abia începem a ne trezi.

Am văzut, din vorbirile și prelegerile, ce s'au ținut — vre-o 20 de înși s'au ocupat cu deosebite treburi — că și la Ungurii catolici lucrurile stau cam, ca și la noi. Țeranii sunt fôrte nemulțamiți,

sêrăcesc din zi în zi tot mai, mult, și se strică în moravuri. În schimb se înmulțesc în mijlocul poporului creștin Jidovii, și își înmulțesc averea, pe care o fac din nimic. Pretutindenea tot Jidovii sunt crișmari, negustori, întreprinzători și arîndași. Ei au dreptul de regal în mână, ei au traficele. S'au înființat ce e drept bolți creștine, *societăți de consum*, însă merg slab; că-s dușmănite și de jidovi și de domnii dela administrație, notari, solgăbirăi, vicișpani. Bolțile creștine nu capetă drept de crișmărit, nici trafică. Tocmai ca la noi. Creștinii catolici, chiar' și între Unguri sunt priviți cu neîncredere, aprôpe ca și Români, și ceialalți cetățeni nemaghiari.

S'a lățit apoi *socialismul* între Unguri; mai curînd și mai tare ca printre ai nostri. Cei ce l'au lățit sunt tot jidovii. Foile jidovești din Budapesta — acolo aprôpe tôte foile ungurești sunt jidovești — se lătesc la sate, pretutindenea. Le lătesc crișmarii și boltașii jidovi, și prin ele se lătește nebuna învățatură a *socialismului*.

După ce au sêrăcit pe țeranii, jidovii le vin înainte cu fel de fel de închipuirii despre împărțirea moșiilor, despre nedreptatea proprietății, și mintea sănătôsă a țeranului, ce muncește în sec, se turbură și — se face *socialist*.

El firește nu câștigă cu asta nimic; din po-trivă perde; își perde liniștea sufletescă, credința în Dumnezeu, cea din urmă mângăiere ce o avea, dar' câștigă *jidaniul*, redactorul foii socialiste, și vînzătorul ei, crișmarul din sat.

E o muncă grea de a abate poporul de pe calea acestei rătăcirii, și a-l aduce iarăși la breazda muncii răbdătore, la cumpêt și la cruțare. Mai ales dacă s'a mai făcut și *bețiv*, și *necredincios*. Că atunci el nu mai ascultă de preotul, de învă-

țătorul sêu. Mai bucuros ascultă de *Ițig*, crișmarul, și de cutare *Iakob*, „predicatorul“ din Pesta, care vine din când în când în sat, ține adunare cu „poporul,“ îi declamează în crișmă, lângă beutură, împotriva proprietarilor, și a preoților, și adunând o sumă de bănișori, pe foi, pe cărți socialiste, mai taxe de înscriere, pleacă cu punga plină spre Budapesta, iar bietul țeran rămâne, și mai sêrac și mai necăjit acasă, și — injură, injură pe toți și pe tôte.

Iată icôna jalnică a stărilor, ce ni-s'au descris în Budapesta.

Adevêrat, că conducătorii poporului, mai ales *preoții catolici*, desfășură o lucrare întinsă împotriva acestor stări, — prin societăți de tot felul în cari încheagă puterile poporului, și-l apêră — dar trêbue să mărturisescă și ei, că în fața marilor primejdii e puțin, ce pot face, pentru-că s'au trezit și ei cam *târziu*. Au de luptat apoi și ei cu miile de piedeci, cum am spus, ca și noi.

Orî cât de puternici ar fi catolicii în țară, puterea lor față cu a jidovilor e prea mică, mai ales în Budapesta. Acolo totul e jidovit; chiar tot. Mai e încă un rêu, că mulți catolici chiar dintre preoți, dintre cei mai înalți și bogăți, nu-și bat capul cu treburi de acestea. Orî cât de însuflețiți sunt unii, cei mai mulți sunt nepăsători, și — străini de popor. S'au domnit prea tare; le este ôrecum să se scobore între țeranii și să aibă grije de necăsurile lor.

Se învățăm deci din pățania altora! Să ne întorcem din vreme la poporul nostru iubit, să ne scoborim în mijlocul fraților nostri țeranii și se-i ascultăm, ce-i dore, ce le lipsește. Să fim cu adevêrat *părintți poporului*.

FOIȚA RĂVAȘULUI.

Nôptea.

Pace 'n vâi, pe dealuri pace,
Satul dorme. Nôptea-i lină.
Prin bordeele sêrace,
Luna-și plimb'a ei lumină.

Nici o șoptă, nici un freamăt,
Pe câmpic, prin grădine!
A murit al apeii geamăt
Și a doinelor suspine.

Sunt albite, ca de neaună,
Prăfuitele șosele...
Scaldă rază 'n bobî de rîouă,
Melancolicele stele.

Pe sub streșini, prin pridvóre,
Luna scaldă 'n triste raze
Fete fripte de sudóre,
Orî vre-un suflet, ce veghiază.

Muncitorul odihnește,
Tot visând la greul vieții,
Și la muncă îl trezește,
Prima rază dimineții.

N. M.

Scrisori cătră un nepot.

XI.

Iubite Nepôte! Haidem să ne luăm cătră Roma-veche. Când îți voiū aminti ceva despre lucrurile, ce ne-au mai rêmas dela strămoșii noștri, parte ruinată, parte neruinată, țî-le voiū spune în rîndul, după cum le-am cercetat. Nici nu îți spun tôte amêruntele, ci câte ceva mai însemnate, ca se țîi în minte, ce vei puté mai ușor. Acum ne vom duce pe la locurile celea mai de frunte ale străbunilor noștri, pe la casa țerii, unde își țineau ei adunările, vorbirile, alegerile; pe la casa orașului, și pe la biserică págăne.

Mai înainte de ce am ajunge la acestea, să ne băgăm într'o bisericuță, care nu e departe de aceste. Numele bisericei l'am uitat, dar știu de ce e însemnată. Un călugăr își aprinde o luminare, și și noué ne dă câte una tot la câte 5—6, și ne

scoboră pe nește petrii în o pivniță, și din asta își mai în jos în alta pivniță. În acésta a fost închis sfântul Apostol Petru, că adeca era temnița cea mai aspră pe vremea străbunilor noștri págăni, și se numia *carcer Mamertinus*. Aici a fost închis și un împêrat din Africa, cu numele *Iugurtha*, căci a vîndut pe Romani, și i-a batjocorit. Cine era băgat în temnița cea mai din jos, pe sêma aceluia nu mai era scăpare, ci el își făcea facerea, cum a făcut și Iugurtha. Pe sfântul Petru încă l'au băgat în temnița cea mai din jos, căci el predica iuvêțătura lui „*Chrestos*“ cum îi ziceau Romani Domnului Christos, și apoi acesta învăța pe ômeni la cumpêt, la viață casnică nepetată, și acésta nu le plăceau la Romani. El n'a murit aici, căci a fost scos. Aici ne-a arêtat călugărul un pociump, un stâlp de care a fost legat cu lanțul sf. Petru.

Ni-sê împle inima de durere, când vedem, că ômeni sfinți, cum a fost și sfântul Pefru, și câte au suferit pentru biserică, și noi ômeni netrebniți, cum nu ascultăm de biserică, cum călcăm poruncile ei!

De aici ne luăm la Capitoliu, unde trêbue să te sui pe un șir de trepte lungi și late. Capitoliu e azi casa orașului, casa comunală, unde isprăvește judele comunal trebile orașului. Primariu în Roma azi e prințul *Colonna*, un pretin mare al Românilor.

La capêtul treptelor de din sus, la stînga, sê află doué cotețe. În una se află o lupôică, în cealaltă un vultur. Lupôica a nutrit pe Romul, care a făcut Roma, êră vulturul e sêmnul țării, a bravurei, care se punca pe steagurile Romanilor. Aceștia amêndoi se susțin pe cheltuiala statului, și de acea sunt puși aici, ca să le aducă aminte Italienilor de mărirea Romanilor, și să-i îndemne se fie și ei așa.

La stînga Capitolului se află o biserică, numită Sancta Maria în Aracoeli (sfânta Marie pe

altariul ceriului). Istoria bisericei acesteia e următorea: Pe când Romani l'au fost cinstit pe împêratul lor August cu tot felul de nume, au voiț să-l numere între Dumnezei, de viu, cum l'au numêrat pe Romul după môrte. Atunci i-au apărut în vis lui August Maica Precestă purtând în brațe pe Fiul sêu, arêtându-i, că acesta e și Dumnezeu adevêrat și și Impêrat. Atunci August împêratul nu a voiț să lasă pe Romani să-l facă Dumnezeu, ci a ridicat un altariu, pe care a scris: „Altariul Intâiului Născut alui Dumnezeu.“ Mai târziu a ridicat aici o biserică Impêratul Constantin cel Mare, și a numit'o Aracoeli. — Tot atunci a curs în Roma din o fântână oleiū, carea ca și arêtarea de mai sus prorocia venirea Mântuitorului. De acea a curs oleiū, căci cu acesta se ungeau preoții, prorocii și împêrații, și Domnul Christos a fost, și preot și profet și împêrat. Chiar și numele acesta *Christos* atâta însemnă cât „uns.“

Așa a pregătit Dumnezeu venirea Fiului sêu pe lume. Intre Jidovi a trimis profeți, cari cu sute de ani înainte de ce s'ar naște Mântuitorul, spuneau, prevestiau cum, unde și când are să se nască. Și după-ce Mântuitorul a venit se scôtă din stricăciune tôtă lumea: și între págăni avea să se vestescă venirea lui. De acea un filosof grec a zis: Nu mai știm nimica, trêbue se vină cineva din ceriū se ne învețe, se ne scôtă din învălmășela acésta.

În biserică acésta este un copil mic făcut din lemn și îmbrăcat în haine scumpe, împodobit cu tot felul de aurituri, de scumpeturi, încât e prețuit la mai multe mi. Acesta îl duc la betegi prin Roma, și atingându-se de el, mulți se vindecă prin credință, de acea îi dau tot felul de lucruri scumpe, inele, cercei, cruciuliți de aur, cari se cósă de hainele lui.

De aici ne-am dus la „Forum Romanum“, care atâta însamnă cât piața Romei. Se ne vedem aici!

Unchiul Iob.